

Inhoud

Inleiding bij de elfde druk	1
Inleiding bij de tiende, opnieuw herziene druk	9
Inleiding bij de zevende, herziene druk	15
Inleiding bij de vijfde druk	19
Het is even wennen	23
Gedempte vreugde	26
Het is zover	30
Het zwarte gat	35
Niet mee bemoeien!	37
Klein	40
Joodse en nieuwe Nederlandse grootouders	43
Lezen, voorlezen, boeken kopen	77
Moderne communicatiemanieren	99
Cadeaus waar ze blij van worden	105
Uitstapjes	III
Hoe gaan we erheen?	132
Sparen	136
Doodgaan	138
Eten en koken met je kleinkinderen	147
De <i>Kidsgids</i>	152
De Ouderenpostzegels	154

Zingende oma's en opa's	157
Voorzichtig	166
Lusten en lasten	169
Gebruik of misbruik van grootouderdiensten?	179
Grootouders anders	181
Week- en maandbladen voor grootouders	184
In de tuin	187
Huisdieren	190
Ze groeien... Drie jaar later	192
Traditie	196
Tot besluit	201
Bladmuziek	204

Het is even wennen

Je kinderen zijn de deur uit. Het doorbijten van de mentale navelstreng kan pijnlijk zijn, maar na enige tijd ga je de leegte die hun vertrek naliet, ervaren als ruimte. En snel vult die nieuwe ruimte zich met je eigen leven, er is plotseling weer plaats voor alles wat je achter je liet toen er kinderen kwamen.

En dan, terwijl je net zo lekker in je 'ruime' vel begint te raken, wordt het grote nieuws je toegefluisterd: 'Nog niet tegen iedereen zeggen, jij bent de eerste die het weet, houd het nog even vóór je.'

WE zijn zwanger. WE zijn opnieuw zwanger. O, je ziet verder niks aan ons, we zijn net zo slank of gevuld als altijd. Maar in ons hoofd groeit het nieuwe wezen, niet je eigen kind, nee... Je bent zwanger van je eerste kleinkind.

Wat ik nu schrijf is mijn persoonlijke ervaring. Ik voelde opwindning bij de gedachte dat ik wéér de hele kettingreactie van pasgeboren, eerste lachje, het herkennen van m'n stem, gaan zitten, gaan staan, de eerste wankel stappen, het stamelen van de eerste woorden 'mama, papa' zou mogen beleven. En als er voor het eerst 'oma' zou worden gezegd, dan zou dat aan het bekende repertoire voor mij iets nieuws toevoegen.

Naast de opwindning voel ik ook lichte zorg: zouden ze mij er wel mee laten spelen, mag ik het vasthouden, hoe doe ik dat,

hoe laat ik mijn betrokkenheid merken zonder onbescheiden te zijn?

Door al die over elkaar kukelende gedachten ging ik al houden van dat kleine ongeboren wezentje. Nieuwsgierig werd ik. Hooggestemde gevoelens wisselden af met hoogst praktische gedachten.

Stond de oude familiewieg, die mijn moeder zaliger voor mij, de oudste, speciaal had laten maken, nog in de kelder?

Of wilden de nieuwbakken pa en moe liever iets moderns? Zouden de kinderen mijn ouwe, zuinig motvrij bewaarde babykleertjes nog wel willen gebruiken? Of zou ik ze dodelijk beledigen door die licht vergeelde spullen aan te bieden?

Moest ik een spaarbankboekje openen? Een studieverzekering afsluiten? Bij de ouders aandringen op inschrijving bij een kleuterschool? Je hoorde van die rare verhalen over jarenlange wachtlijsten.

Op dit ogenblik miste ik wél de opa van het ongeboren kleinkind. Ik ben een gescheiden oma. Maar vooruit, opa's genoeg in de wereld met wie ik van gedachten zou kunnen wisselen. Voorlopig zou ik mijn hoofd en mijn handen vol hebben aan de voorbereiding van de uitbreiding van de familie.

In het dorp in Overijssel waar ik woon, woont een mevrouw die al aan haar vijfde kleinkind toe is. Bij ieder nieuw kleinkind is ze zo trots (of gemeen) om, als ik passeer, heel hard tegen het raam te tikken en dat verse kleinkind triomfantelijk omhoog te houden!

Ik heb altijd beleefd en glimlachend teruggeknikt, ik heb niet laten merken dat ik dat heel wreed van die vrouw vond. Maar nu! Mijn wraak zal zoet zijn! Mijn kleinkind zal ik heel hoog optillen als ik ermee langs haar huis loop!

Ik zal glimmen van trots. En ik zal mijn best doen een vrolijke, stoute, af en toe baldadige, verwennende en wijze oma te worden. Zo'n grootmoeder als mijn eigen oma was. Zo een bij wie je wilt logeren!

Vandaar dit boek, waarin allerlei tips te vinden zijn waardoor je een grootouder kunt worden, bij wie ‘ze’ willen logeren!

Gedempte vreugde

Het embargo op het 'geheim' is opgeheven, ik mag vrienden en vriendinnen bellen om het grote nieuws te vertellen. Ik loop over van opwindning en geluk en ik wil die gevoelens graag spiegelen in de reacties van goede vrienden.

De eerste vriendin die ik bel is nét in een gecompliceerd conflict met haar schoondochter verwickeld, haar hoofd staat absoluut niet naar mijn blijе nieuws, er kan niet meer af dan een afwezig: 'Goh, leuk hoor.' Al jouw opgewonden enthousiasme loopt stuk op haar weinig meevoelende houding, ik houd een katerig gevoel over aan dat gesprek. Ik hang op en het duurt zeker een uur voor ik mijn vrolijke gevoel weer terugvind. En de eerste les is geleerd: mijn eerste kleinkind is vooral voor mij belangrijk. Ik sla deze ervaring op en ik besluit dat het zojuist ontkiemde grootoudergevoel niet luid hoeft te worden uitgedragen. Maar ik moet toch ergens naartoe met die joligheid in m'n hart! Ik besluit mijn blijdschap om te zetten in iets tastbaars.

Ik begeef me naar de grote speelgoedwinkel waar ik al jaren niet meer kom. Het laatste wat ik er voor mijn jongste zoon, inmiddels zesentwintig, kocht, was een op afstand bestuurbare raceboot, die z'n batterijen leegvoer in het bad en daarna belandde in een kist afgedankt spul. Een beetje verloren kijk ik rond in het moderne kinderparadijs. Het fraaie en vroeger

hoogst verantwoord gevonden houten speelgoed is uit de collectie verdwenen. Links en rechts, zo ver het oog reikt, staat felgekleurd kunststof speelgoed opgestapeld. Kindercomputers, elektronische kassa's, kopieën van hedendaags leven op kinderformaat te kust en te keur. Waar zijn in 's hemelsnaam de knuffeldieren, de speelgoedbeesten, de beren? Ik denk aan mijn jongste zoon, die laatst langskwam met een zak halfvergane speelgoedbeesten, met de tekst: 'Zal ik ze bij de vuilnis zetten? Of wil jij ze nog bewaren, voor, nou ja, je kan niet weten.' Ik besloot toen tot 'je kan niet weten', hoewel ik ook niet wist wie ik met deze klont verleden nog eens plezier zou kunnen doen. Ik stopte mottenballen in de zak en zette de ouwe beesten diep in een kast. Mijn zoon heeft het probleem handig naar mij doorgeschoven, het pijnlijke moment van het opdoeken van zijn kindertijd is voorlopig uitgesteld. Als ik zal verhuizen naar een aanleunwoning zal de menagerie eindelijk bij het grof vuil worden gezet. Vermoedelijk zal er tegen die tijd niemand meer sentimenteel over doen.

Ik dwaal door speelgoedland: waar zijn de verkoopsters en verkopers, die mij de weg kunnen wijzen? Gelukkig, achterin vind ik de planken met poppen en zachte pluisbeesten. Ik zoek een lief klein beertje met een geruite broek uit, laat het als cadeau verpakken en voel me erg warm worden bij de gedachte dat mijn kleinkind het straks als lievelingsdier altijd bij zich zal willen hebben. Ik heb zelf immers de beste herinneringen aan die ene teddybeer, die overal mee naartoe moest en die nu, afgekloven en doorleefd, een ereplaats in de werkkamer heeft. Ik weet nog niet dat er straks een grote plank zal zijn met ontelbaar veel pluisbeesten, de een nog liever en mooier dan de ander. En dat mijn kleinkind, dat nu nog nauwelijks armen en benen heeft en door de baarmoeder zwemt als een kleine vis, de voorkeur zal geven aan twee harige pantoffeltjes in tijgermodel. De een zal Thomas heten en de ander heeft geen naam, ze zal ze nooit aan haar voeten doen maar altijd mee naar bed

nemen, aan elke kant één, en ze zal ze welterusten kussen voor ze zelf in slaap valt. Maar goed, dat weet ik nu dus nog niet en de aankoop van deze teddybeer is voor oma in spe een groots moment.

‘Voor m’n eerste kleinkind!’ Ik kan het niet laten om het piepjonge kind dat het beertje inpakt te vertellen van de reden van m’n aankoop.

‘O ja?’ zegt ze vriendelijk.

‘Ik ben namelijk in verwachting!’

Het meisje kijkt me zorgelijk aan: die vrouw is niet helemaal fris, zie ik haar denken. Maar het kan me niet schelen wat ze denkt, de eerste beer is binnen. En het zal de laatste niet zijn, als ik de voortplantingsplannen van mijn kroost goed inschat...

Nu begint het aftasten van de grenzen, het je vooral niet opdringen bij de nieuwbakken vader en moeder, die hebben bij de zwangerschap niet in de eerste plaats jou nodig. Je mag je blijdschap tonen, je mag natuurlijk meewerken aan de uitzet, maar bescheiden, ingehouden, nooit mag je je eigen smaak laten prevaleren. Pas op, aanstaande grootouders, jullie verbondenheid met de nieuwe wereldburger mag zich slechts manifesteren in overeenstemming met de wensen van de ouders.

Dus doe je aanbiedingen op zachte toon, zo van: ‘De wieg waar jullie allemaal in hebben gelegen, kunnen we laten opknappen.’ Komt daar niet ogenblikkelijk een enthousiaste reactie op, laat die wieg dan maar zitten. ‘Zal ik dan de kinderwagen geven?’

‘Nou nee, we vinden het net zo’n kick om die zelf uit te zoeken.’

Juist. Jouw kick is niet de kick van je kinderen. Wen er maar aan dat je niet helemaal vooraan in de rij staat bij deze gebeurtenis. Verkneukel je nu maar in je eentje. En hoop er maar op dat, als het kleinkind er eenmaal is, groeit, en van je gaat houden, het dan op eigen kracht de weg naar jou wel zal weten te

vinden. Concentreer je op de toekomst, en laat je kinderen zelf maar aangeven wat ze wel en vooral niet van jou verwachten in dit verband. Geef aan dat je openstaat voor al hun suggesties. En wacht af.

Toch wil ik aankomende grootouders een tip geven, een tip waardoor ze zich toch veilig kunnen uitleven. Het mes snijdt hierbij aan twee kanten: je hebt het gevoel dat je een daad stelt, een hoogst originele daad waarvan je zeker weet dat je hiermee straks ook de ouders en eventueel de kraamverzorgster ontlast.

Je kunt de beschuit-met-muisjes-centrale bellen en afspreken dat ze straks op afroep komen opdraven met elke gewenste hoeveelheid beschuiten-met-muisjes in de meisjes- of jongenskleur. Zelf heb ik nog ongeveer driekwart jaar na de geboorte van mijn enige kleindochter beschuit met roze muizen zitten kauwen. En toen mijn jongste kleinzoon werd geboren, veranderde het broodbeleg in blauwe muizen.

Maar denk erom, het bijgeloof gebiedt dat je geen muis mag nuttigen vóór het kleinkind veilig en wel in de wieg ligt.

Met deze surprise maak je zowel schoondochters als -zoons gelukkig: tijdens de wachttijd kom je met het telefoonnummer van de beschuit-met-muisjes-centrale, met daarbij het certificaat waarop wordt aangegeven dat er ongelimiteerd mag worden besteld als het zover is!

Voor beschuit-met-muisjes-bestellingen:

Het Kraamfeestburo

telefoon 0297 582473

e-mail: kraamfeestburo@kraamfeestburo.nl

Het Kraamfeest Buro organiseert op verzoek ook kraamfeesten in alle maten en prijsklassen. Het kraamfeest is een geweldig alternatief voor de vaak enorme stroom bezoekers die na de geboorte aanzwelt. Met het geven van zo'n kraamfeest zijn de prille ouders in één keer van de drukte af!

Het is zover

Mijn eerste kleinzoon werd geboren op een mooie dag in mei. Haastig begaf ik mij naar het ziekenhuis, waar mijn schoondochter tevreden in bed lag, met naast haar mijn eerste kleinzoon. Ik keek lang en aandachtig naar hem, een blond rond hoofdje, z'n ogen dicht, en ik voelde mij voor het eerst oma.

Hoe dat voelt? Ik herinner me dat ik dacht: jongen, hier zit je grootmoeder. Wat of wie je ook wordt, ik zal solidair met je zijn.

Ik voelde ook iets van wat wel eeuwigheid wordt genoemd. Of ik aan een boom zat met veel takken. Vijf takken, dat waren mijn kinderen. En hier was de eerste kleine zijtak.

Daarna kwam het tweede kleinkind, zoon van mijn oudste zoon. Ook hier zat ik in de coulissen te wachten tot het zover was. Weer dat besef van een boom die doorgroeide. Weer een rond mollig jongetje dat sprekend op zijn vader leek. Voor deze kleinzoon was mijn oude wieg opgeknapt en mijn gevoel voor traditie kwam mooi aan zijn trekken toen ik Michiel daarin zag liggen. Niet voor niets had ik mijn hele leven die oude wieg meegesleept, van zolder naar kelder naar zolder...

Toen kondigde mijn vierde kind, mijn derde zoon, aan dat er een baby op komst was. Zijn vrouw verloor al heel jong haar moeder en na lang nadenken besloot ik voor te stellen te assisteren bij de bevalling, die thuis zou plaatsvinden. Maar ik zei